

Анна Канівець

студентка 2 курсу факультету будівництва та транспорту
Сумського національного аграрного університету

Захист прав цивільного населення в умовах воєнного стану

Під час воєнного стану права людини потребують особливої уваги та захисту з боку держави. В умовах загрози національній безпеці, виникає необхідність забезпечення суспільного порядку та дотримання прав громадян. Зважаючи на сучасні проблеми та обставини пов'язані з війною в Україні, питання захисту цивільного населення стає вкрай важливим, і потребує розробки подальших дій задля забезпечення миру.

Ця проблема була предметом наукової уваги українського вченого Клапоущака Д.С. Також слід виділити зарубіжних вчених, таких як: Фаді-Бані Насер, Маніна М.А., Майбороду Р.І. Проте нинішній стан даного питання свідчить про необхідність подальших досліджень і пошуку ефективних рішень, задля створення безпечних умов та запровадження миру на території України.

Широкомасштабне вторгнення на територію України змусило нас замислитися над такими важливими питаннями: гарантування безпеки цивільного населення, зменшення власних втрат при військовій агресії, створення умов для максимально можливого збереження нормального функціонування та життєдіяльності в умовах війни. Це вимагає всебічного підходу, який враховує як фізичний, так і психологічний захист людей, а також забезпечення основних потреб. Заступник начальника юридичного відділу Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана М. Падалко, стверджує: «При проведенні певних воєнних операцій кожна з воюючих сторін повинна постійно виявляти турботу про те, щоб оберігати цивільне населення, цивільних осіб і цивільні об'єкти від нападу» [1, с. 45]. Основою захисту мирного населення в умовах міжнародного збройного конфлікту є Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни 1949 року та Додатковий протокол I, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів, що є ратифікованими в Україні, а тому є обов'язковими для виконання [2, с. 294]. Важливо зрозуміти, що безпека - це пріоритет.

Складна ситуація має та вимагає злагодженої роботи держави, її цілісної праці з людьми та місцевих громад і кожного окремого громадянина, щоб у разі небезпечного становища мирне населення було обізнане та інформоване як діяти та зберегти своє життя.

Основні напрямки захисту цивільного населення може включати наступні дії:

- Створення та підтримка у належному стані бомбосховищ та укриттів.
- Постійне та систематичне проведення навчань, інструктажів з питань дій у разі надзвичайних ситуацій.
- Поширення інформації та правил поведінки у доступних інформаційних джерелах.
- Організація та здійснення комплексних заходів у разі загрози життю та здоров'ю мирного населення. Забезпечення транспортом, їжею, водою та необхідними ліками в критичних ситуаціях, надання психологічної підтримки постраждалим. Особлива увага приділяється дітям, які зазнали стресу.
- Створення кризових центрів та можливості проходження реабілітації людям які зазнали тяжких травм та життєвих труднощів.
- Організація місцевої влади задля створення всіх необхідних умов збереження людських потреб, можливість звернення до міської влади з проханнями.
- Надання фінансової підтримки людям які зазнали втрат власного майна, внаслідок ворожих атак з боку держави-терориста.

Необхідно також впорядкувати у відповідності із сучасними умовами питання соціального і правового захисту волонтерів, які ризикують своїм здоров'ям і життям, виїжджаючи в зону бойових дій, надаючи допомогу військовим та іншим підрозділам безпосередньо під вогнем [3, с. 51]. Приділити увагу створення системи заходів задля підтримки та заохочення благодійної діяльності фізичних і юридичних осіб які надають допомогу та підтримку військовим частинам Збройних Сил України, територіальної оборони, госпіталям, пораненим воїнам та сім'ям загиблих військовослужбовців, внутрішню переміщених осіб та іншим потерпілим громадянам під час військових дій.

Насилля над життям та особистістю, зокрема захоплення заручників, є забороненими й залишатимуться забороненими будь-коли та будь-де стосовно осіб, які не беруть активної участі в бойових діях. Захист мирного населення під час збройного конфлікту є центральною темою міжнародного гуманітарного права (МГП), основною метою якого є зменшення страждань осіб, які не беруть участі у військових діях. Принципи, закладені в Женевських конвенціях 1949 року та Додаткових протоколах до них, забезпечують основи захисту прав людей під час збройних конфліктів.

Отже, на підставі викладеного вище, можна стверджувати, що для забезпечення належного захисту прав цивільного населення в умовах воєнного стану необхідно удосконалити національне законодавство відповідно до міжнародних стандартів, посилити контроль за дотриманням прав людини військовими та правоохоронними органами, а також запровадити дієві механізми компенсації шкоди постраждалим особам.

Література

1. Падалка М. Міжнародно-правовий захист цивільного населення під час збройних конфліктів. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2022. № 6. С.45-48

2. Клапоушак Д. «Щодо міжнародно-правового захисту цивільного населення під час збройного конфлікту». Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2023. Том 2. №777 С. 294-298

3. Марцеляк О. «Права людини в Україні та їх забезпечення в умовах військової агресії». Забезпечення прав людини в умовах воєнного стану в Україні: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (15 грудня 2022 року): ел. збірник / Ред. кол.: О. Васильченко; О. Лотюк; П. Діхтієвський; В. Пашинський; А. Матат. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2022. 203 с. С.51-54

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**